EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 10. 2021
COM(2021) 632 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o povoleniach na vývoz v roku 2020 podľa nariadenia o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie

1. Úvod

Cieľom nariadenia (EÚ) 2019/125 o obchodovaní s určitým tovarom, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie[1], je v krajinách mimo EÚ zabrániť na jednej strane trestu smrti a na strane druhej mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Rozlišuje sa v ňom medzi:

- tovarom, ktorý je vo svojej podstate protiprávny a nemalo by sa s ním vôbec obchodovať (príloha II), a
- tovarom, ktorý môže mať legitímne použitie, ako sú zariadenia na účely presadzovania práva (príloha III), a tovarom na terapeutické účely (príloha IV).

Obchodovanie s tovarom uvedeným v prílohe III a prílohe IV podlieha určitým obmedzeniam.

V článku 26 ods. 3 nariadenia sa uvádza, že členské štáty musia vypracovať verejnú výročnú správu o činnosti. V správe musia byť informácie o počte prijatých žiadostí, tovare a krajinách, ktorých sa tieto žiadosti týkali, a rozhodnutiach prijatých vo vzťahu k týmto žiadostiam. V článku 26 ods. 4 sa uvádza, že Komisia musí vypracovať výročnú správu pozostávajúcu z výročných správ o činnosti, ktoré uverejnili členské štáty. Správa sa musí sprístupniť verejnosti.

V tejto správe Komisie sa uvádzajú informácie o povoľovacích činnostiach členských štátov týkajúcich sa vývozu tovaru v roku 2020[2], ktorý by sa mohol použiť na mučenie alebo vykonanie trestu smrti.

Všetky členské štáty nahlásili počet povolení na vývoz, ktoré boli udelené a zamietnuté podľa článku 11 ods. 1 a článku 16 ods. 1, a príslušný tovar a krajiny určenia. V niektorých prípadoch príslušné orgány v členských štátoch nahlásili aj počty alebo množstvá tovaru povoleného na vývoz a kategóriu konečného užívateľa, ktorému bol tovar dodaný.

Povolenia podľa nariadenia (EÚ) 2019/125

V článku 11 ods. 1 a článku 16 ods. 1 nariadenia sa vyžaduje povolenie na vývoz[3] tovaru uvedeného v prílohe III a prílohe IV.

V prílohe III sa uvádza určitý tovar, ktorý by sa mohol použiť na mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie. Tovar v prílohe III patrí do týchto položiek: tovar určený na obmedzenie pohybu ľudí, zbrane a zariadenia určené na potláčanie nepokojov alebo sebaobranu, a zbrane a zariadenia rozptyľujúce paralyzujúce alebo dráždivé chemické látky určené na potláčanie nepokojov alebo sebaobranu a s nimi

[1] Ú. v. EÚ L 30, 31.1.2019, s. 1.

[2] V tejto správe sa neuvádzajú informácie o tom, či vývozcovia pri vývoze tovaru uvedeného v prílohe IV využívajú všeobecné povolenie Únie na vývoz v súlade s prílohou V k nariadeniu.

[3] V článku 2 písm. d) nariadenia sa pojem „vývoz“ vymedzuje ako „akýkoľvek výstup tovaru z colného územia Únie vrátane výstupu tovaru, pri ktorom sa vyžaduje podanie colného vyhlásenia, a výstupu tovaru po jeho uskladnení v slobodnom pásme v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013“.

súvisiace látky.

Príloha IV obsahuje určité chemické látky, ktoré možno použiť v smrtiacich injekciách.

S výnimkou prípadov, keď sa všeobecné povolenie Únie na vývoz stanovené v prílohe V používa na vývoz tovaru uvedeného v prílohe IV, sa musí povolenie na vývoz získať od príslušných orgánov dotknutého členského štátu uvedených v prílohe I k nariadeniu.

Vývoz do cieľových krajín a území uvedených vo všeobecnom povolení Únie na vývoz možno spravidla vykonávať bez toho, aby bolo potrebné získať individuálne alebo rámcové povolenie, ktoré udeľuje členský štát. Doterajší prístup spočíval v zaradení krajiny, ktorá nie je členom EÚ, do prílohy V, ak ratifikovala príslušnú medzinárodnú dohodu so záväzkom zrušiť trest smrti za všetky trestné činy. Pre krajiny, ktoré nie sú členmi Rady Európy, to znamená, že príslušná krajina musí bez výhrad ratifikovať Druhý opčný protokol k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach.

Ak však existuje dôvodné podozrenie týkajúce sa schopnosti vývozcu splniť podmienky povolenia alebo právnych predpisov o kontrole vývozu, príslušný orgán môže vývozcovi zakázať využívať všeobecné povolenie Únie na vývoz.

V článku 20 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/125 sa uvádza, že v prípade povolenia na vývoz udeleného členským štátom môže ísť o individuálne povolenie (povolenie na vývoz jednému konečnému užívateľovi alebo príjemcovi v krajine mimo EÚ) alebo rámcové povolenie (povolenie na vývoz jednému alebo viacerým konkrétnym konečným užívateľom alebo distribútorom v jednej alebo viacerých vymedzených krajinách mimo EÚ)[4].

V článkoch 3, 4 a 5 nariadenia sa zakazuje vývoz, dovoz a tranzit tovaru uvedeného v prílohe II. Príslušné orgány môžu udeliť výnimku zo zákazu, ale iba ak sa preukáže, že dotknutý tovar sa bude používať výhradne na účely verejného vystavenia v múzeu na základe jeho historického významu (buď v krajine mimo EÚ alebo – v súlade s článkom 4 – v členskom štáte).

2. Udelené a zamietnuté povolenia

V roku 2020 bolo nahlásených spolu 247 povolení, pričom 11 členských štátov oznámilo, že udelili povolenia. Zvyšné členské štáty informovali Komisiu, že nedostali žiadne žiadosti o povolenie podľa nariadenia.

Keďže vymedzenie „individuálneho povolenia“ a „rámcového povolenia“ v článku 2 nariadenia nezahŕňa kvantitatívnu zložku, pri uvedení počtu udelených povolení sa neuvádzajú údaje o počte ani množstve tovaru, ktorého sa tieto povolenia týkajú. Ani v informáciách, ktoré členské štáty poskytujú Komisii, sa spravidla nerozlišuje medzi individuálnymi a rámcovými povoleniami.

[4] V článku 2 písm. p) je úplné vymedzenie pojmu „individuálne povolenie“. V článku 2 písm. q) je úplné vymedzenie pojmu „rámcové povolenie“.

V nariadení sa od príslušných orgánov vyžaduje, aby kontrolovali, či v povolení na vývoz existujú náznaky, že v prípade vývozu by sa príslušný tovar mohol použiť na mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie (príloha III) alebo na vykonanie trestu smrti (príloha IV). Na tento účel sa v článku 20 ods. 8 nariadenia uvádza, že príslušným orgánom by sa mali „poskytnúť všetky informácie, najmä o konečnom užívateľovi, cieľovej krajine a konečnom použití tovaru“.

Členské štáty nahlásili, že v roku 2020 zamietli 23 žiadostí o povolenie na vývoz. Nahlásené prípady zamietnutia sa týkali určitých zamýšľaných transakcií so zákazníkmi v Alžírsku, Andorre, Brazílii, Čile, Číne, na Filipínach, v Hongkongu, Iraku, Kamerune, Malajzii, Saudskej Arábii, Spojených arabských emirátoch, Thajsku, Ugande, a vo Vietname. Nepovolené transakcie sa týkali predovšetkým tovaru uvedeného v prílohe III pod číselným znakom 3.1[5]. Niektoré sa týkali tovaru uvedeného v prílohe III pod číselnými znakmi 1.1[6] (Saudská Arábia), 2.1[7] (Alžírsko), 3.4 [8] (Hongkong, Thajsko) a 3.6[9] (Irak). Zamýšľaný vývoz do Malajzie sa týkal tovaru uvedeného v prílohe IV pod číselným znakom 1.1 písm. d) *(nátrium-pentobarbitál)*. Iný zamýšľaný vývoz do Hongkongu sa týkal tovaru uvedeného v prílohe IV pod číselným znakom 1.1 *(iné okamžite alebo krátkodobo pôsobiace barbiturátové anestetiká*).

V článkoch 3, 4 a 5 nariadenia sa zakazuje vývoz, dovoz a tranzit tovaru uvedeného v prílohe II. Nariadenie umožňuje príslušným vnútroštátnym orgánom udeliť výnimku zo zákazu, ale iba ak sa preukáže, že dotknutý tovar sa bude používať výhradne na účely verejného vystavenia v múzeu na základe jeho historického významu (buď v krajine mimo EÚ alebo v súlade s článkom 4 v členskom štáte). Príslušné orgány informovali, že v roku 2020 takéto výnimky neudelili.

V *prílohe 1* k tejto správe sa uvádzajú informácie o počte povolení na vývoz udelených príslušnými vnútroštátnymi orgánmi v roku 2020 podľa kategórie tovaru (príloha III a príloha IV k nariadeniu). Do informácií o počte udelených povolení nie je zahrnutý vývoz podľa všeobecného povolenia Únie na vývoz (príloha V).

V *prílohe 2* sa uvádzajú informácie o počte nahlásených povolení na vývoz a zamietnutiach podľa kategórie tovaru (príloha III a príloha IV).

V *prílohe 3* sa uvádzajú informácie o počte povolených a zamietnutých žiadostí v rokoch 2017 – 2020.

V *prílohe 4* sa uvádzajú informácie o počte nahlásených povolení na vývoz vydaných členskými štátmi.

---

[5] Tovar uvedený v prílohe III pod číselným znakom 3.1: prenosné zbrane a zariadenia, z ktorých vychádza, alebo sa rozptyľuje dávka paralyzujúcej alebo dráždivej chemickej látky.

[6] Tovar uvedený v prílohe III pod číselným znakom 1.1: okovy a skupinové reťaze (okrem bežných pút).

[7] Tovar uvedený v prílohe III pod číselným znakom 2.1: elektrošokové obušky.

[8] Tovar uvedený v prílohe III pod číselným znakom 3.4: zmesi obsahujúce najmenej 0,3 % hmotnostných PAVA alebo OC a rozpúšťadlo (paprikový sprej).

[9] Tovar uvedený v prílohe III pod číselným znakom 3.6: pevné alebo vstavané zariadenia na rozptyľovanie paralyzujúcich alebo dráždivých chemických látok so širokým rozsahom.

V *prílohe 5* sa uvádzajú informácie o hlavných nahlásených cieľových krajinách a územiach povoleného vývozu.

V *prílohe 6* sa uvádza zhrnutie informácií o nahlásenom konečnom použití povoleného vývozu v roku 2020, ktoré boli poskytnuté Komisii.

V *prílohách 7 a 8* sa uvádza prehľad tovaru povoleného na vývoz, jeho cieľových krajín a území a nahlásených konečných použití.